

Mesta in potrošnja: Rešitve za omejevanje tekstilnih odpadkov in boj proti hitri modi

Povzetek

November 2024

zerowasteurope.eu

Povzetek

Globalna modna industrija je v zadnjih desetletjih doživela rast brez primere; svetovna proizvodnja vlaken se je od začetka tisočletja več kot podvojila¹, kar je povzročilo znaten odpadkovni izziv. Povprečen državljan EU na leto zavrže 16 kg tekstilnih odpadkov, kar je v letu 2020 nanese skupnih 6,95 milijona ton. Povprečna stopnja ločenega zbiranja tekstilnih odpadkov je le 12 odstotna, preostanek pa konča v mešanih komunalnih odpadkih, torej na odlagališčih ali v sežigu.² V resnici je na svetu že dovolj oblačil, da bi oblekli naslednjih šest generacij³, vendar se proizvodnja kljub temu nadaljuje z vse hitrejšim tempom.

Hitra moda, ki jo zaznamujejo hitro spreminjajoči se trendi in nizke cene, je temeljito spremenila potrošniško vedenje. Ta porast potrošnje je ustvaril pomembne okoljske in socialne izzive, kot so skrbi glede delavskih pravic, onesnaževanja ter vplivov proizvodnje vlaken in proizvodnje oblačil. Nedavne raziskave so osvetlile 'koridorje⁴ trajnostne potrošnje' v modi in ugotovile, da le okoli pet novih kosov oblačil na osebo na leto predstavlja trajnostno raven porabe.⁵

Zlasti na lokalni ravni se mesta soočajo z naraščajočimi tekstilnimi odpadki in posledičnimi stroški ter onesnaževanjem okolja. Poleg tega predstavlja obveznost EU za vzpostavitev ločenega zbiranja tekstilnih odpadkov do leta 2025⁶ pomemben izziv, saj v večini evropskih držav trenutno primanjkuje zmogljivosti za zbiranje, sortiranje, ponovno uporabo in recikliranje tekstilnih odpadkov.

To poročilo preučuje ukrepe, ki jih lahko mesta, kot pomembna vozlišča za pospeševanje sprememb in vplivanje na vedenje državljanov, sprejmejo za reševanje izzivov hitre mode. Za obvladovanje teh izzivov so nekatera mesta že začela raziskovati koncept zadostnosti. Zadostnost se lahko definira kot niz ukrepov in praks, katerih cilj je zmanjšati absolutno porabo virov in energije, ob hkratnem ohranjanju človeške blaginje

¹ Statista (2024) [Textile fiber production worldwide 1975-2030](#).

² European Environmental Agency (2024) [Management of used and waste textiles in Europe's circular economy](#).

³ Anders Wijkman, Earth4All contributor and member of the International Resource Panel, and Janez Potochnik, Co-chair, International Resource Panel, Earth4All contributor (2023) [A circular economy isn't enough – we also need to consume less](#).

⁴ i: Definiranje koridorjev potrošnje omogoča človeštvu blaginjo v okviru planetarnih meja. Spodnje meje so koristne za zagotavljanje minimalnih potreb vseh, zgornje pa so pomembne predvsem na področjih, kjer omejitve izboljšujejo osnovne človekove pravice (namesto, da bi jih omejevale). Več: Fuchs, Sahakian, Gumbert, Di Giulio, Maniates, Lorek, Graf (2021) [Consumption Corridors. Living a Good Life within Sustainable Limits](#).

⁵ HotorCool (2022) [Unfit, unfair, unfashionable](#).

⁶ [Directive 2008/98/EC of the European Parliament and of the Council of 19 November 2008 on waste](#).

znotraj planetarnih meja.⁷ Ta pristop presega izboljšanje učinkovitosti, ki pogosto vodi do povratnih učinkov, in se osredotoča na spreminjanje vzorcev potrošnje in družbenih norm. S tem zagotavljamo, da način naše potrošnje in proizvodnje izdelkov ustreza ekološkim omejitvam omejenih virov našega planeta, hkrati pa zadostimo minimalnemu pragu družbenih in blaginjskih kazalnikov.

Mesta imajo na voljo več ključnih orodij za naslavljanje prekomerne potrošnje, ki jo prinaša hitra moda, za uvajanje zadostnosti v tekstilni sektor in za ukrepanje proti njegovim negativnim eksternalijam:

- Vplivanje na nakupovalno vedenje in omejevanje oglaševanja;
- Podaljševanje življenjske dobe modnih izdelkov s spodbujanjem popravil in ponovne uporabe;
- Povečanje ozaveščenosti in spodbujanje sprememb vedenja (prek dogodkov, festivalov, izobraževalnih kampanj itd.).

Četrto orodje, ki ga občine lahko izkoristijo, je kolektivno zagovarjanje daljnosežnih politik na nacionalni, evropski in mednarodni ravni—na primer pozivanje zakonodajalcev, da sprejmejo zakonodajo o hitri modi.

Ta uvod v zadostnost tekstilne industrije na lokalni ravni preučuje te štiri strategije, predstavlja študije primerov in praktične primere iz mest po Evropi, ki sprejemajo inovativne pristope za reševanje izzivov, ki jih prinaša hitra moda. Z izvajanjem ukrepov, ki spodbujajo obnašanje, ki temelji na zadostnosti, lahko mesta odigrajo ključno vlogo pri pospeševanju naše družbene preobrazbe v smeri bolj trajnostnih in pravičnih vzorcev potrošnje oblačil, kar bo na koncu prispevalo k zmanjšanju odpadkov, pravičnemu prehodu in večji zaščiti okolja.

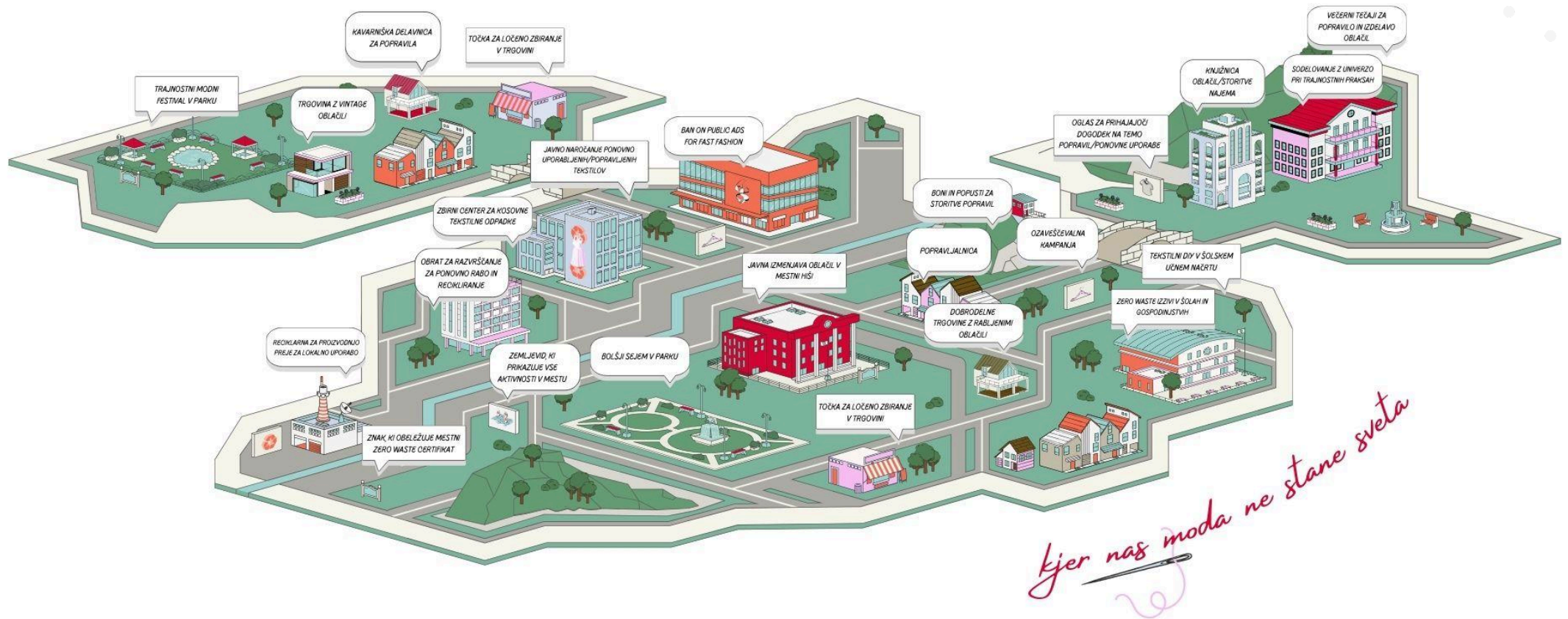
[CELOTNO POROČILO JE NA VOLJO NA TEJ POVEZAVI](#) (v angleščini)

⁷ IPCC (2022) [Climate Change 2022. Mitigation of Climate Change. Summary for Policymakers](#), stan 35.

Figure 1: Karta lokalnih rešitev za tekstilno zadostnost

Pozdrav iz DOVOLJOPOLISA

Kjer nas moda ne stane sveta

Zero Waste Europe (ZWE) je evropska mreža skupnosti, lokalnih voditeljev, strokovnjakov in agentov sprememb, ki si prizadevajo za boljšo uporabo virov in odpravo odpadkov v naši družbi. Zagovarjamo trajnostne sisteme, prenovo našega odnosa do virov ter globalni prehod k okoljski pravičnosti, s čimer pospešujemo pravičen prehod k življenju brez odpadkov v korist ljudi in planeta.

www.zerowasteurope.eu

Zero Waste Europe se iskreno zahvaljuje za finančno pomoč Evropske unije. Izključno Zero Waste Europe prevzema odgovornost za vsebino tega gradiva. Vsebina ne odraža nujno stališč zgoraj omenjenega financerja. Financer ne more biti odgovoren za kakršno koli uporabo informacij, ki so v tem gradivu.

Avtor: Theresa Mörsen

Uredniki: Jack McQuibban, Manon Jourdan, Nanna Bille Cornelsen

Datum: November 2024

Splošne informacije: hello@zerowasteurope.eu

Mediji: news@zerowasteurope.eu

Z mesti povezane teme: cities@zerowasteurope.eu

zerowasteurope.eu

www.zerowastecities.eu

www.missionzeroacademy.eu

